

Oponentský posudek

rigorózní práce Mgr. Martina Lopoura

Svoboda projevu novinářů podle Evropské úmluvy o lidských právech a judikatury ESLP

Předkladatelem rigorózní práce zvolené téma je jistě velmi důležité a stále aktuální. Jakkoliv by se mohlo zdát, že je vše jasné a žádné problémy ani pochybnosti nevznikají, tendence nasadit náhubky „hlídacím psům demokracie“ nejsou pouze výhradou nedemokratických režimů, ale objevují se i ve fungujících demokraciích, kde je sice cenzura nepřípustná. O to více se používají jiné metody.

Práce je systematicky členěna, autor se snaží držet se zvolené struktury, jazykový projev je slušný (drobnou připomínku mám jen k tomu, že některá používaná cizí slova mají svůj protějšek i v češtině), práce s druhotnými informačními zdroji je velmi dobrá, snad s jednou drobnou připomínkou, až na výjimky čerpá předkladatel práce z českých časopiseckých zdrojů a nepředkládá příliš přehled názorů zahraničních. Slušná je práce s relevantní judikaturou, z jejíhož stručného rozboru vyplývají základní okruhy problémů, s nimiž se zejména judikatura ESLP vypořádává. Jde zejména o část čtvrtou „Svoboda projevu novináře a judikatura ESLP“ v částech 4.4 až 4.10.

I přes relativní vyváženost zpracovávaných problémových okruhů, z nichž lze vyčíst, že novinář nemá neomezená práva psát cokoli o čemkoli, aniž by dbal na nějaké právní a etické otázky, je patrné, že autor spíše straní novináři. Je to pochopitelné, slušný novinář je přece jen ve vztahu ke státu poněkud slabším a zranitelnějším hráčem. Nelze však přehlédnout celou řadu nešvarů, s nimiž se rovněž lze mnohdy setkat. Na mysli mám zejména novináře, kteří jsou schopni na objednávku politiků napsat články naprosto nepodložené, zavádějící, plné polopravd a zkreslených informací, a tak se snaží manipulovat veřejným míněním způsobem, který si jejich chleboďárce objednal.

Domnívám se, že se autor mohl více věnovat otázkám jakými jsou např. zneužitelnost svobody projevu, ochrana proti účelovým tvrzením, polopravdám a lžím šířeným některými

novináři. Zajímavé by bylo slyšet od předkladatele, zda by kodex novináře měl zůstat pouze etickým nebo zda by nebylo užitečné jej zakotvit právně. Stejně tak se domnívám, že mohlo být více prostoru věnováno otázce právních mezí svobody projevu a garance proti jejímu zneužití.

Jak jsem uvedl výše, téma má rovněž odvrácenou tvář a bylo by zajímavé zabývat se v příští práci tím, jak chránit oběti mediálních útoků, při kterých dochází ke zneužití svobody projevu zkreslováním a účelovým výběrem informací a zavádějící interpretací popisované skutečnosti. Po obsahové stránce však nelze práci nic vyčítat a musím konstatovat, že téma bylo zajímavé i tak, jak je předkladatelem podáno

Pokud jde samotné zpracování práce, jde, jak jsem již uvedl o standardní úroveň, o málo více pozornosti mohlo být snad věnováno anglickému summary. Autor by se tak vyhnul větám, typu „Czech written literature“, neboť nepsaná literatura asi nebude pro zkoumání zpracovávaného tématu příliš aktuální a informace tohoto druhu se už většinou ústní tradicí nepředávají, nebo „intention of this paper“, autor patrně použil svoji práci při nějaké konferenci nebo semináři jako příspěvek. Není rovněž příliš jasné, co se skrývá za tvrzením, že „freedom of expression could be very powerful“ a myšlenku by se slušelo dokončit, aby i pomaleji chápající čtenář věděl, jak to autor myslel.

Práce podle mého soudu po formální a obsahové stránce vyhovuje požadavkům kladeným na rigorózní práce, a prot ji doporučuji k ústní obhajobě. Některé otázky jsem se pokusil nastínit výše a doufám, že se nad nimi autor zamyslí při ústní obhajobě. Zamyslet by se měl rovněž nad implementací hmotněprávního mezinárodního zakotvení svobody projevu novinářů na vnitrostátní úrovni a stejně tak by měl rozebrat, zda k ochraně takto zakotvených práv existuje skutečně efektivní procesní rámec.

Vladimír Balas

Praha 30. června 2009